

Azərbaycan təhsilinin bir əsrlik flagmanı

Bakı Dövlət Universiteti mütərəqqi fikrin, milli düşüncənin mərkəzi olub

"Bakı Dövlət Universiteti Azərbaycan Xalq Cümhuriyyətinin qərarı ilə təsis edilmişdir. Bu qərar bir daha onu göstərir ki, Azərbaycan Xalq Cümhuriyyəti Azərbaycan xalqı qarşısında böyük xidmətlər göstərmişdir. Xalq Cümhuriyyətinin qurucuları yaxşı anlayırdılar ki, savadsız cəmiyyətdə güclü müstəqil dövlət qurmaq mümkün deyil. Baxmayaraq ki, gənc respublika böyük çətinliklərlə üzləşmişdi və ölkə ərazisinə tam nəzarət edə bilmirdi, bu qərar bir daha respublikanın niyyətini, qurucuların siyasətini əks etdirir.

qeyd edilib. Təhsil və elm aləmi bu il də dövlət başçısının "Respublikada yaradıcı elmi təfəkkürün innovativ ideyalar əsasında formalaşdırılması, hazırlıqlı kadr potensialının davamlı təkmilləşdirilməsi və elmi-intellektual mühitin inkişaf səviyyəsinin daha da yüksəldilməsi, o cümlədən Azərbaycan xalqının tarixi-mədəni dəyərlərinin və mənəvi-əxlaqi sərvətlərinin qorunub yaşadılması universitetin dünya təhsil məkanına inteqrasiya yolu seçməklə göstərdiyi bugünkü çoxşaxəli, geniş fəaliyyətin başlıca istiqamətlərini təşkil edir"- deyərək qeyd etdiyi Sərəncamına uyğun olaraq, BDU-nun 100 illik yubileyinin qeyd edilməsinin sevincini yaşayır.

Həmçinin universitetin yubileyi iyunun 12-də Parisdə UNESCO-nun Baş qərargahında, sentyabrın 9-da Vyanada Azərbaycan Mədəniyyət Mərkəzində,

universitet rəhbərliyi tərəfindən Bakıya öz ixtisasları üzrə mühazirələr oxumaq üçün N.Y.Marr, V.V.Bartold, Şərqi Elmlər Akademiyasının akademiki Fuad bəy Köprülüzadə dəvət olunublar. Məşhur həmyerlimiz, Nobel mükafatı laureatı Lev Landau 1922-1924-cü illərdə bu universitetdə təhsil alıb. Universitet hər zaman Azərbaycanda mütərəqqi fikrin, milli düşüncənin mərkəzi olub. Burada Azərbaycanın yüzlərlə tanınmış alimləri, ziyalıları, görkəmli diplomatları təhsil alıb, dərslər deyiblər.

Azərbaycan Xalq Cümhuriyyəti cəmi 23 aydan sonra bolşevik işğalına məruz qalsa da, universitet bu xalqın elm və mədəniyyət mərkəzi kimi fəaliyyətini davam etdirir. 1922-ci ildə 30 nəfər gənc ali təhsilli həkimə ilk universitet diplomları təqdim olunur. Sonralar xalqın taleyində mühüm rol oynayacaq

yetirib. Təhsil ocağının şərəfli tarixi bu sözləri deməyə əsas verir. Bakı Dövlət Universiteti həmişə azərbaycançılıq ideologiyasının mühafizə və tərənüm mərkəzi olub.

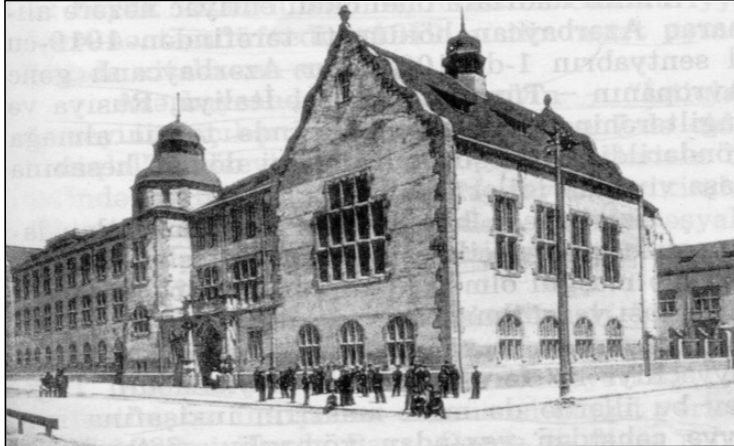
Universitetin rektoru Elçin Babayev yubiley tədbirində qürurla söylədiyi kimi: "Yüz il bundan əvvəl cəmi 2 fakültə, 44 nəfərlik professor-müəllim heyəti və 1094 tələbə ilə fəaliyyətə başlayan universitetdə bu gün 16 fakültə, 121 kafedra, 2 elmi-tədqiqat institutu, 3 elmi tədqiqat mərkəzi, 30-dan çox elmi tədqiqat və tədris laboratoriyası, Qazax filialı, "Gənc istedadlar" liseyi, 2 tədris-təcrübə bazası fəaliyyət göstərir. Universitetdə ali təhsilin bütün səviyyələrində 24 mindən çox tələbə təhsil alır. Tədris Azərbaycan, rus, ingilis və qismən alman dillərində aparılır". Rektor qeyd edib ki, hazırda təhsil ocağında üç mindən çox əməkdaş, o cümlədən 1500 nəfərə qədər professor-müəllim heyəti və elmi işçi çalışır. Onlardan 17 nəfər Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyasının həqiqi və müxbir üzvü, 300 nəfərə qədər elmlər doktoru, professor, 1000 nəfərə qədər fəlsəfə doktoru, dosentdir. Bakalvriat səviyyəsində 66 ixtisas, magistratura səviyyəsində 235 ixtisaslaşma və doktorantura səviyyəsində 114 ixtisas üzrə yüksəkixtisaslı elmi və elmi-pedaqoji kadr hazırlığı həyata keçirilir. "2019-2023-cü illər üçün Azərbaycan respublikasında ali təhsil sisteminin beynəlxalq rəqabətliyi artırılması üzrə Dövlət Proqramı"na uyğun olaraq magistratura və doktorantura səviyyələrində dünyanın bir sıra qabaqcıl universitetləri ilə ikili diplom proqramları həyata keçirilir. Dünyanın 60-dan çox ölkəsinin 200-dən çox elm və tədris mərkəzi ilə əməkdaşlıq əlaqələri qurulub, birgə elmi-tədqiqat işləri və kadr hazırlığı aparılır".

Azərbaycanda tədris müəssisələrinin flagmanı olan, zəngin tarixi keçmişə malik universitet, hazırda tanınmış elm və təhsil mərkəzidir. Fəaliyyət göstərdiyi dövr ərzində minlərlə mütəxəssis, o cümlədən bir sıra xarici ölkələr üçün yüzlərlə yüksəkixtisaslı kadrlar hazırlayıb. Təhsil ocağı bu missiyanı bu gün də uğurla davam etdirir. Bu gün Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyasının 176 nəfər həqiqi və müxbir üzvündən 93 nəfəri, Milli Məclisin 117 nəfər üzvündən 46 nəfəri, ali struktur rəhbərlərinin böyük əksəriyyəti Bakı Dövlət Universitetinin məzunlarıdır. Universitetinin məzunları tarix boyu ölkə quruculuğunda çox mürəkkəb, məsuliyyətli və eyni zamanda, nəcib missiyanı yerinə yetiriblər və yetirməkdədirlər.

MÜSBƏT ƏNƏNƏLƏRİ, CƏMIYYƏTDƏKİ NÜFUZUNU QORUYUR

Elm və təhsil sahəsində çoxşaxəli fəaliyyəti ilə seçilən universitet, ictimai həyatın, elm və texnologiyanın demək olar ki, bütün sahələrində kadr hazırlığı və elmi tədqiqatlar apararaq ali təhsil ocağı kimi fəaliyyətini uğurla davam etdirir. Bu gün də BDU ölkənin ilk və ən qabaqcıl universiteti kimi özünün tarixi simasını, müsbət ənənələrini, elmi potensialını, cəmiyyətdəki yüksək nüfuzunu qoruyub saxlayır. Azərbaycanda sonradan bir çox ali təhsil ocaqları yaradılsa da, Bakı Dövlət Universiteti Azərbaycan təhsilinin flagmanı olmaqla, cəmiyyətdəki lider mövqeyini qoruyub saxlayır. Bu gün 100 yaşını qeyd edən universitet, Azərbaycan təhsilinin dünya miqyasına yayılmasında mühüm rol oynayır. Bakı Dövlət Universitetinin 100 ildə keçdiyi inkişaf və tərəqqi yolu, qazandığı böyük uğurlar bir daha təsdiq edir ki, bu ali təhsil ocağı bundan sonra da Azərbaycan elminin, təhsilinin, mədəniyyətinin tərəqqi və inkişaf yolunu nurlu bir məşəl kimi işıqlandıracaqdır.

Tərənə Məhərrəmov

Bakı Dövlət Universiteti 100 il ərzində Azərbaycanın hərtərəfli inkişafına böyük töhfələr vermişdir". Prezident İlham Əliyevin Bakı Dövlət Universitetinin 100 illik yubileyində çıxışı zamanı səsləndirdiyi bu fikirlər bir əsrlik tarixi olan, elm aləminə bəxş etdiyi yetirmələri ilə adını günyanın elm və təhsil ocaqları siyahısına yazdırın məbədin tarixini, keçdiyi şərəfli yolu bir daha vərəqləməyə imkan yaratdı.

Yüz il ərzində universitetin 200 minə yaxın məzununu Azərbaycanın müxtəlif sahələrində öz bilik və bacarıqlarını nümayiş etdirib. Azərbaycanın ən tanınmış ziyalıları, ictimai-siyasi fikrin formalaşmasında misilsiz rolunu oynayan görkəmli şəxsiyyətlərin əksəriyyəti bu universitetdə təhsil alıb, dünya elminə əvəzsiz töhfələr vermiş alimlərin böyük əksəriyyəti bu təhsil ocağında fəaliyyət göstərmişlər. Universitetin adlı-sanlı məzunları sırasında təhsil ocağını "Azərbaycan xalqının, milli sərvəti və milli iftixarı" adlandıran ümummilli lider Heydər Əliyev də var. Ulu öndər təhsil məbədi haqqında "Universitet həqiqət axtaran, milli ruhu inkişaf etdirən bir ocaq, bir məktəb olmuşdur" deyib. Bu illər ərzində universitetin, keçirilən 7 yubileyinin dördü - 50, 60, 75, 80 illik yubileylərinin təntənəli qeydi, təkə ulu öndərin doğma universitetinə hörmət və sevgisinin deyil, ümumən təhsilə olan diqqətinin göstəricisi idi. Bu ənənənin davamı kimi, universitetin 90 illik yubileyi Prezident İlham Əliyevin sərəncamı ilə

Rumınyada Qara Dəniz Universitetləri Assosiasiyasının təşkilatçılığı ilə Buxarest Universitetində yüksək səviyyədə qeyd edilib. Həmçinin ayrı-ayrı universitetlərdə, Milli Kitabxanada və bir çox qurumlarda yubiley tədbirləri keçirilib, müsabiqələr təşkil olunub, poçt markaları və yubiley pul nişanı tədarüklə buraxılıb.

2 FAKÜLTƏ, 1094 TƏLƏBƏ İLƏ...

Ölkə başçısının qeyd etdiyi kimi, Bakı Dövlət Universiteti müsəlman Şərqi-nin yeni tipli ilk ali təhsil müəssisəsi kimi Azərbaycan Xalq Cümhuriyyətinin bizə yadigarıdır. Cümhuriyyət tarixinin ən parlaq səhifələrindən biri kimi, vətənpərvər ziyalıların, elm, təhsil və mədəniyyət fədailərinin milli təəssübkeşliyi, əzmkarlığı və mübarizəsi sayəsində 1919-cu ildə həyata vəsiqə qazanan Bakı Dövlət Universiteti ilk tədris ilinə 2 fakültə ilə - tarix-filologiya, tibb fakültələri və 1094 tələbə ilə başlayıb. Sonralar isə bütün fəaliyyəti dövründə Bakı Dövlət Universiteti xalqın milli şüurunun, milli özünüdərkinin yetkinləşməsi, elm və təhsilin inkişafı və azərbaycançılıq ideologiyasının formalaşmasında əvəzsiz rol oynayır. Universitetin ilk rektoru Kazan Universitetinin professoru, məşhur cərrah V.İ.Razumovski olub.

1920-1930-cu illərdə aparıcı müəllimlər kimi təhsil ocağında yazıçı Əbdürrəhim bəy Haqverdiyev, tanınmış şərqişünaslar - professor P.K.Jüze, professor A.O.Makovelski, professor A.O.Mişel və digər alimlər çalışıblar. Həmin dövrlərdə

ilk mütəxəssislər bu universitetdə yetişir...

Təəssüf ki, 1930-cu ildə Xalq Komissarlar Sovetinin qərarı ilə yenidənqurulma (reorqanizasiya) adı ilə universitet ləğv edilir və onun bazasında Ali Pedaqoji İnstitut yaradılır. Ancaq 1934-cü ildə Dövlət Universiteti yenidən işə başlayır və yenə də respublikada elmi-pedaqoji fikrin mərkəzinə çevrilir. II Dünya müharibəsi illərində professor-müəllimlərin müharibəyə getmələri ilə bağlı kəskin çatışmazlıqlara baxmayaraq, universitet ölkədə öz öncül mövqeyini qoruyub saxlaya bilir. Universitet alimlərinin 1945-ci ildə Azərbaycan Elmlər Akademiyasının təşkil edilməsində xüsusi xidmətləri olub. Respublikada fəaliyyət göstərən ali təhsil ocaqlarının əksəriyyəti, o cümlədən Azərbaycan Tibb Universiteti, Azərbaycan Dövlət İqtisad Universiteti, Azərbaycan Dövlət Pedaqoji Universiteti və b. məhz Bakı Dövlət Universitetinin bazasında yaradılıb.

DAVAM EDƏN ƏNƏNƏ

Ötən 100 ildə universitet, xalqımızın həyatında müstəsna rol oynayıb. Bu, bir əsrlik dövr xalqımızın tarixinə yazılmış ən dolğun və zəngin səhifələrdəndir. Yüz illik tarixi boyunca universitet milli kadrların hazırlanması, yeni elmi istiqamətlərin formalaşdırılması, dünya təhsil məkanına inteqrasiya, dövlətçilik ənənələrinin, milli-mənəvi dəyərlərin qorunub saxlanması və nəsildən-nəslə ötürülməsi kimi vəzifələri layiqincə yerinə